

Dr. Szák Donatella
ELTE ÁJK Büntető Eljárásjogi és Büntetés-végrehajtási Jogi
Tanszék
Témavezető: dr. Koósné dr. Mohácsi Barbara egyetemi adjunktus

DOI: 10.55052/themis.2022.2.44.71

Törekvés a büntetőeljárások gyorsítására: Az egyezség múltja és jelene

Az eljárások elhúzódása

A büntetőeljárások időszerűségének javítása sok kontinentális jogrendszerű ország fontos célkitűzésévé vált az elmúlt években. Az eljárások gyorsítására való törekvés a magyar jogalkotónál is megjelent, így a terhelti együttműködés nagyobb hangsúlyt kapott az új Be.-ben¹, melynek egyik pillére az előkészítő ülésen való beismerés lehetősége, a másik pillére pedig az egyezség volt.

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése és az Emberi Jogok Európai Egyezségokmánya 6. cikk I. 1. pontja is rögzíti a tisztességes eljáráshoz való jogot, ami magában foglalja, hogy mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt vádat *észszerű* határidőn belül bírálják el. Az eljárások elhúzódása pedig alapvető probléma volt Magyarországon², éppen emiatt tekintette a magyar jogalkotó is kiemelt célnak az eljárások időszerűségének javítását már a T/13972. sz. törvényjavaslatban (a továbbiakban: Javaslat).³

Szeretném azonban leszögezni, hogy az észszerű idő követelménye nem egyenlő az eljárás gyors befejezésével. Úgy vélem, inkább a hatékonyság növelését kellene célként megfogalmazni, mert sokkal jobban kifejezi a jogalkotói szándékot. Az az eljárás hatékony, amely az ügy sajátosságaihoz képest gyors, egyszerű, nem túlbonyolított, és az alapelvek érvényesülését is a lehető legszélesebb körben biztosítja. A

¹ A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be)

² Vö.: Bűnözés és igazságszolgáltatás: A vádlottak esetében lefolytatott büntetőeljárások fő szakaszainak átlagos időtartama <http://ugyeszseg.hu/repository/mkudok1751.pdf> 4.o. (2022.12.01.)

³ Vö. T/13972. sz. törvényjavaslat a büntetőeljárásról. Általános Indokolás. III. A büntetőeljárás reform főbb iránya 317. <https://www.parlament.hu/irom40/13972/13972.pdf> (2020.10.26.)

jogalkotó is elismerte a Javaslatban, hogy az eljárások gyorsítása a célja, azonban ami gyors, nem biztos, hogy hatékony, mert ezek a fogalmak nem szinonimák. A nemzetközi sztenderdek sem a gyorsaságot, hanem az észszerű időt, vagyis az indokolatlanul hosszú eljárások megszüntetését követelik meg, amelyek nem összekeverendők.

Önmagában az eljárások gyorsabbá tétele nem ördögtől való gondolat, ugyanis Beccaria szerint a generális és a speciális prevenció szempontjából esszenciális jelentősége van annak, hogy a büntett elkövetését követően minél előbb bekövetkezzen a szankció, mert ezzel a bűn és bűnhődés fogalma az elkövetőben összekapcsolódik. *„Minél gyorsabb a büntetés és minél közelebb esik az elkövetett bűnhöz, annál igazságosabb és annál hasznosabb.”*⁴ Vigyázni kell azonban a túlzottan gyors eljárásokkal is, hiszen: *„soha nem hordoz annyi veszélyt magában az igazságszolgáltatás, mint amikor túl gyorsan zajlik.”*⁵

A gyorsaságot nem szabad a garanciák és alapelvek fölé helyezni, ezért is tartanám jobb megoldásnak, ha a jogalkotó a hatékonyságra való törekvést hangsúlyozná, mert nem lehet mindenben átgázolva csak a gyorsaságot szem előtt tartani.

A szükségtelenül elhúzódó eljárásokra minden ország jogalkotása keresi a gyógyírt. Európában az igazságszolgáltatás tehermentesítése érdekében tett kísérleteket örömmel fogadja az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága, sőt az 1987. évi 18. számú ajánlásával kifejezetten támogatja az egyszerűsített eljárások bevezetését.⁶

Az Egyesült Államokban a vádalku szolgálja elsődlegesen ezt a gyorsító célt, amely olyan eredményesen működött, hogy a kontinentális jogrendszerű országok is kísérletet tettek a vádalku, ill. vádalku jellegű jogintézmények meghonosítására, hogy ezzel az elhúzódó eljárások problémáját az Európa Tanács ajánlásával összehangolt módon megoldhassák.

A magyar megoldás(ok)

A 2018 júliusában hatályba lépett új Be. főleg egyes külön eljárások segítségével kívánja a büntetőeljárást egyszerűbbé és gyorsabbá tenni. Ebben a törekvésben a XCIX. Fejezetben szabályozott *Eljárás egyezség esetén* nevű külön eljárás kiemelt szerepet kapott. Az új Be. ezzel a

⁴ Borbíró – Gönczöl – Kerecsi – Lévay (szerk.) 2016. 61.

⁵ „Nec unquam in judiciis tantum imminet periculum quantum parit processus festinatus.” (Fortescue 1942, 133. Hivatkozva: Pápai-Tarr 2016. 778.

https://jog.tk.mta.hu/uploads/files/A_magyar_jogrendszer_allapota_2016.pdf (2020.10.26.)

⁶ Deák 2009. 13.

jogintézménnyel is a Javaslatban megfogalmazottaknak megfelelően azt a koncepciót követi, hogy a jogalkotó szerint szükséges az ügyeket egymástól elkülönítve kezelni annak mentén, hogy a terhelt beismerő vallomást tett-e.⁷

Az új eljárási kódex valóban az eljárások gyorsabbá tételét szem előtt tartva hozta létre a büntetőeljárás jogban az egyezséget, azonban ez nem az első próbálkozása volt a jogalkotónak arra, hogy egy vádalkuszerű jogintézményt implementáljon a magyar jogrendszerbe. A régi Be. ismerte a lemondás a tárgyalásról nevű jogintézményt, ami többszöri módosítások ellenére is csúfos kudarcot vallott, melyet a következő táblázati adatok⁸ is alátámasztanak.

1. táblázat

Az összes vádemelés és a lemondásról a tárgyalásról 2014-2018.

Év	Összes vádemelés száma	Lemondás a tárgyalásról száma	Lemondás a tárgyalásról aránya
2018. év I. félév	30.177	35	0,11%
2017	58.525	43	0,07%
2016	62.090	35	0,05%
2015	61.028	50	0,08%
2014	64.170	43	0,06%

A statisztikai adatok jól mutatják, hogy elenyésző számban, átlagosan az ügyek kb. 0,1%-ában került sor a tárgyalásról lemondás alkalmazására, ami a jogalkotót arra sarkallta, hogy ebben a formában ezt a jogintézményt nem érdemes fenntartani, viszont az eljárás gyorsítása érdekében továbbra is ragaszkodott a terhelt és az ügyészség közötti valamilyen konszenzuális jogintézményhez.

Természetesen a konszenzuskeresés ellen is szólnak érvek, számos alapvető kihívás felmerülhet: a nyilvánosság, a közvetlenség és a szóbeliség elvei is sérülhetnek, de a bírói mérlegelésre is hatással lehet.⁹ A cél ezért az, hogy a konszenzust megjelenítő jogintézmények a tisztességes eljárás követelményének eleget tegyenek, így a legtöbb alapvető aggály kiküszöbölhető. A tisztességes eljárással kapcsolatban az EJEB több döntésében¹⁰ is hangsúlyozta, hogy a garanciák teljesülése nem mennyiségi kérdés, ugyanis minden garancia érvényesülése mellett

⁷ Javaslat: Általános indokolás. III. A büntetőeljárás reform főbb iránya 317.

⁸ Az adatok a 2017. évi Ügyészségi Statisztikai Tájékoztató 35. sz. ábráján alapulnak: http://ugyeszseg.hu/pdf/statisztika/buntetojogi_szakterulet_2017.pdf (2022.12.01.)

⁹ Herke 2008. 5.

¹⁰ Patrimol vs. France [23/11/1993]; Hulko Gunes vs. Turkey [19/06/2003] Kadlót 2009. 55. Hivatkozva: Bérces – Gyulay 2019. 23.

is lehet egy eljárás tisztességtelen. Így nem lenne helyes állítás a megegyezéseket tisztességtelen eljárásnak tekinteni csak azért, mert az eljárás valamelyik szakaszát elhagyja, lerövidíti, vagy az általánoshoz képest másként szabályozza.¹¹

Azonban azzal a törvényalkotó is tisztában volt, hogy nem vezethet eredményre az a megoldás, hogy a tárgyalásról lemondás egyezsége átcímkezve kerül be az új Be.-be, hanem alapjaiban kell megújítani a jogintézményt. Ennek megfelelően sok ponton eltér az egyezés az elődjétől.

Alapvető hibája volt ugyanis a tárgyalásról lemondásnak, hogy nem derült ki a törvényből egyértelműen, mi a célja a jogintézménynek, így a gyakorlatnak kellett a felmerült kérdéseket megválaszolnia, ami jogalkotási mulasztásként is értékelhető.¹² A hibából tanulva a Javaslat az egyezségi eljárás konkrét céljaként jelölte *„a terhelti együttműködés fokozását, hiszen egy, a tisztességes eljárás követelményeinek is megfelelő konszenzuális eljárás az állam oldalán idő- és költségmegtakarítást, a terhelt oldalán enyhébb szankcionálást, a sértett oldalán biztos jóvátételt, míg a társadalom szempontjából azt eredményezi, hogy a bűncselekmény elkövetőjét biztosan felelősségre vonják.”*¹³

A legszembeűnőbb különbség, hogy a tárgyalásról lemondással ellentétben az egyezséget minden ügyben, korlátozás nélkül lehet alkalmazni. Nem véletlenül kerültek az egyezés megkötésére vonatkozó feltételek az általános eljárási szabályokon belül a nyomozás szabályai közé, ezzel is kifejezi a jogalkotó, hogy bármely bűncselekmény esetén is teret enged az egyezésnek.¹⁴

Kifejezetten fontos változás, hogy az egyezésnek csak a vádemelés előtt van helye elődjével szemben. Emellett az egyezés megkötését jogelődjétől eltérően a terhelt, a védő és az ügyész is kezdeményezheti, vagyis mindkét oldalnak lehetősége van rá, hogy jelezze megállapodási szándékát.¹⁵

Az sem segítette az előző jogintézmény elterjedését, hogy a bíróság elé állítással és a tárgyalás mellőzésével konkurált, vagyis csak akkor volt célszerű a tárgyalásról lemondást alkalmazni, ha a másik két eljárás

¹¹ Bérces– Gyulay 2019. 23.

¹² Miskolcziné 2017. 67.

¹³ Javaslat: Részletes indokolás, Tizedik rész, 453-454.

¹⁴ Kiss Anna: Egyezés a bűnösség beismeréséről az új Be.-ben In: <https://jogaszvilag.hu/szakma/egyezség-a-bunosság-beismereserol-az-uj-be-ben/> (2020.10.26.)

¹⁵ Szigeti 2018. 695.

lehetősége nem állt fenn.¹⁶ Sajnos az egyezség is küzd ehhez hasonló gondokkal, a későbbiekben kifejtem, hogy az egyezség egyik nagy vetélytársa az előkészítő ülésen való beismerő vallomás.

További közös vonás, hogy a minősítés és a tényállás nem képezhetette, illetve képezheti tárgyát az egyeztetésnek egyik jogintézménynél sem.

Jelenleg az látszik, hogy a jogalkotó az egyezségtől és az előkészítő ülésen való beismeréstől várt egyfajta áttörést az eljárások gyorsítása terén, abban bízva, hogy a tárgyalásról lemondás hibáit kiküszöbölte az új Be.-vel, hiszen ezek jelentősen lerövidíthetik a bírósági tárgyalást. Ebben a szakaszban az eljárások elhúzódása jelentős is lehet, jóllehet az eljárás elhúzódása nem csak a bírósági, hanem a nyomozási szakasz terhére is róható.¹⁷

Az előkészítő ülésen való beismerést és az egyezséget a hosszú ügyekre modellezték, ennek ellenére az előkészítő ülést egyszerű megítélésű ügyekre is bátran alkalmazza a joggyakorlat. Ennek köszönhetően a bírósági szakasz hossza csökkent, ezzel szemben a nyomozati szakasz gyorsítása sikertelen lett, sőt hosszabbá is vált.¹⁸ Ezzel kapcsolatban egyetértek Csontos Laura azon álláspontjával, hogy a nyomozati szakasz lerövidülésének elmaradása és az egyezség alkalmazási problémája között nem mutatható ki egyértelmű összefüggés.¹⁹ Ahogy majd azt a későbbiekben kifejtem, az egyezség nem lenne képes lényegesen lerövidíteni a nyomozást, így gyakoribb alkalmazása sem gondolom, hogy számottevően gyorsítani tudná azt.

Az egyezség fogalma és jelentősége

Az egyezséget a legtöbb szerző, de még maga a Javaslat is csak úgy határozza meg, mint a tárgyalásról lemondás utódja, vagy a tárgyalásról lemondás kudarcra utáni újabb kísérlet egy vádalku jellegű megoldás meghonosítására, ami véleményem szerint alapvető hiba. Egyrészt, így nem definiálták az egyezséget, másrészt azzal, hogy ennyire magán viseli előzménye kudarcát és mindig a tárgyalásról lemondás jogutódjaként hivatkozunk rá, az mindenképpen hatással lehet arra, hogy a tárgyalásról lemondás mellett ez a jogintézmény sem aratott még átütő sikert.

¹⁶ Miskolcziné 2017. 64.

¹⁷ Hack – Horváth 2018. 301

¹⁸ Csontos 2022. 66.

¹⁹ Csontos 2022. 67.

Az ügyészségi statisztikai adatok²⁰ alátámasztják, hogy közel sem a jogalkotó által várt népszerűség jellemzi a kezdetekben ezt a külön eljárást:

2. táblázat
A vádemelések és az egyezség alapján lefolytatott eljárások, ill. egyezségek kezdeményezése 2018-2020

Év	Vádemelések összesen	Egyezség alapján lefolytatott eljárás	Vádemelés előtti egyezséggel kapcsolatos kezdeményezések
2018. II. félév	19.693	34	739
2019	47.121	91	1417
2020	47.381	58	931

A táblázat adatai szerint az összes vádemelés közül 0,17%-ban alkalmazták az egyezséget 2018-ban. Ehhez képest magasabb arányt mutat a következő év, azonban ekkor is csak 0,19%-ban alkalmazták az egyezséget, 2020-ban pedig mindösszesen a vádemelések 0,12%-ában. Az adatokból az is látható, hogy az egyezség lehetősége egyre nagyobb arányban merült fel a vádemelés előtt, de ténylegesen csak nagyon kis számban került sor az alkalmazására. Az első jelzések szerint elődjénél nem tűnik sokkal népszerűbbnek az egyezség, szinte ugyanolyan alacsony arányt figyelhetünk meg.

Az egyezség fajtái, azaz a szorosabb értelemben vett terhelti együttműködés rendszere²¹

Ha az egyezséget említjük, általában az *Eljárás egyezség esetén* nevű külön eljárásra gondolunk, azonban a jogirodalomban megkülönböztetik az egyezségnek több fajtáját is. Általában két típusa ismeretes: a formális egyezség, ami az eddig tárgyalt külön eljárást takarja és a vádemelés utáni egyezség, azaz az előkészítő ülés során a terhelt beismerő vallomására alapított döntés.²²

²⁰ A táblázat adatai a 2018. II. félévi Ügyészségi Statisztikai Tájékoztató 41. és 73. sz. tábláján http://ugyeszseg.hu/pdf/statisztika/Orszagos_2018_02.pdf és a 2020. évi Ügyészségi Statisztikai Tájékoztató 41. és 73. sz. tábláján <http://ugyeszseg.hu/wp-content/uploads/2021/12/buntetojogi-szakag-2020.pdf> alapulnak (2022.12.01.)

²¹ Gácsi 2018. 284. http://acta.bibl.u-szeged.hu/53845/1/juridpol_081.pdf (2020.10.26.)

²² Kiss Anna: Egyezség a bűnösség beismeréséről az új Be.-ben <https://jogaszvilag.hu/szakma/egyezség-a-bunosseg-beismereserol-az-uj-be-ben/> (2020.10.26.)

Azonban a gyakorlati szakemberek elzárkóznak attól a gondolattól, hogy az egyezség fogalmába soroljuk az előkészítő ülést, ugyanis itt legjobb esetben is csak a terhelt beismerő vallomásának jóváhagyásáról beszélhetünk, nem tényleges egyezkedésről.

Ami tovább nehezíti a dolgunkat, az az, hogy van olyan álláspont is, miszerint a Be. 524. §-a szerinti beismerést is egyezségnek lehet tekinteni, így megállapítható, hogy az egyezség fogalmi köre a jogirodalomban igen különbözőképpen értelmezett.²³

Úgy vélem, nem szerencsés ötlet az előkészítő ülést egyezségnek hívni (habár maga a Javaslat is így fogalmaz²⁴), mert hiányzik belőle az alkudozás. Hiszen az ügyészek is elzárkóznak attól, hogy a mértékes indítvány egyeztetés tárgya lehessen, és ha az előkészítő ülést az egyezség kifejezés alá vonjuk, az csak fogalmi problémát okoz.²⁵ Az 1/2018. LÜ h. körlevél kimondja, hogy „a joghátrány mértékére, illetve tartamára tett indítvány az általános joghátrány-kiszabási indítványhoz [...] képest csupán annyiban térhet el, amennyiben az ügyésznek szükségszerűen enyhítő körülményként kell értékelnie a terhelt beismerő vallomását.” Vagyis a terhelt az egyezséggel szemben nem bízhat enyhébb szankcióban a beismerésére alapján. Pápai-Tarr Ágnes is azon a véleményen van, hogy az előkészítő ülés tartalmát tekintve sem illik rá az egyezség elnevezés.²⁶

A Be. 499. § (1) bekezdése szerint az előkészítő ülés elsődleges funkciója sokkal inkább a tárgyalás előkészítése pl.: bizonyítás indítványozása. Tehát itt nem minden esetben kerül sor egyezségre. Sokkal jobbnak tartom, ha csak az *Eljárás egyezség esetén* nevű külön eljárást nevezzük egyszerűen egyezségnek, és a továbbiakban e kifejezés alatt csak ezt a külön eljárást fogom érteni.

Ami viszont említésre méltó, hogy Gácsi-Anett Erzsébet a szorosabb értelemben vett terhelti együttműködésen belül vizsgálta az egyezséget és az előkészítő ülést. Az egyezséget 1. típusú együttműködésnek, az előkészítő ülést pedig 2. típusú együttműködésnek nevezte.²⁷ Ezt a fajta kategorizálást azért tartom szerencsésebbnek, mert nem jár fogalmi zavarral.

A következő táblázat a szorosabb értelemben vett terhelti együttműködés rendszerét mutatja be:

²³ Pápai-Tarr 2020. 37.

²⁴ Javaslat 317.

²⁵ Pápai-Tarr 2020. 41.

²⁶ Pápai-Tarr 2020. 39.

²⁷ Gácsi 2018. 280-282.

3. táblázat²⁸
A terhelt együttműködés rendszere

	1. típusú együttműködés		2. típusú együttműködés	
nyomozási szakasz	formális egyezség megkötése a terhelt, a védője és az ügyész között		általános szabályok szerinti nyomozás, ha nem kötöttek egyezséget	
vádemelés	speciális vádemelés történik		általános szabályok szerinti vádemelés, de lehetősége van az ügyésznek mértékes indítványt tenni arra az esetre, ha a terhelt az előkészítő ülésen beismerő vallomást tenne	
bírósági szakasz	külön eljárás, formája előkészítő ülés, ahol az egyezség törvényességét, elfogadhatóságát vizsgálja a bíróság		az előkészítő ülésen indul az egyezkedési folyamat, ami nem eredményez formális megállapodást	
terhelt szerepe	aktívabb, akár kezdeményező		inkább passzív, a terhelt belenyugvása, jóváhagyása kell	
kimenetele	a bíró jóváhagyja az egyezséget	a bíró elutasítja az egyezséget	eljárás a terhelt beismerése esetén történik	eljárás a terhelt be nem ismerése esetén történik ²⁹
ügydöntő határozat	előkészítő ülésen vagy tárgyaláson születik ítélet (ha előbbi formában nem intézhető el az ügy)	rendes eljárás szabályai szerint folytatódik az eljárás	előkészítő ülésen vagy tárgyaláson születik ítélet (ha előbbi formában nem intézhető el az ügy)	rendes eljárás alapján születik ügydöntő határozat, tárgyalás után

A szerző felhívja a figyelmet arra, hogy valójában a terhelt együttműködésnek nem két teljesen különálló formáját figyelhetjük meg, – ahogy a fenti ábra is mutatja –, hanem a jogalkotó azok összefüggő rendszerét alkotta meg. Ugyanis az egyezség elfogadhatóságának feltételeit a bíróság előkészítő ülésen vizsgálja meg, ahol nagy jelentősége van annak, hogy a terhelt ismételten beismerje a bűnösségét, s ezek után az eljárás az előkészítő ülés szabályainak megfelelően folytatódjon.³⁰

²⁸ Gácsai 2018. 284. 1. sz. ábra felhasználásával és saját táblázatom kiegészítésével készült

²⁹ Akkor is így kell eljárni, ha a beismerő vallomást a bíróság megtagadja, vagy ha a terhelt beismer, de nem mond le a tárgyaláshoz való jogáról.

³⁰ Gácsai 2018. 280-282.

Ezen kívül a két együttműködés között további kapcsolat bontakozhat ki. Ha valamilyen okból az egyeztetés nem vezet egyezsége, akkor lehetősége legyen a feleknek korrigálni ezt az előkészítő ülésen történő beismeréssel, de ez már csak az eljárás gyors befejezésének kedvezményét biztosítja a terheltnek. Így ha egyezés nem jött létre, akkor is megvalósulhat a jogalkotó gyorsítási szándéka – feltéve, hogy a bíró szerint is az előkészítő ülésen elintézhető lehet az ügy. Úgy gondolom, hogy a jogalkotó ezzel több lehetőséget szeretett volna teremteni a terhelti együttműködés biztosítására. Tulajdonképpen a vádemelés előtti terhelti együttműködést az egyezés, míg a vádemelés utánit az előkészítő ülésen való beismerés jelenti.

Elméletben jó ötlet, ha az egyeztetés nem vezet eredményre, akkor még a terhelt az ügyész mértékes indítványát elfogadhatja, és ezzel az előkészítő ülésen mégis lerövidíthető lehet az ügy, a gyorsítási célzat végül érvényre jutna. A valóságban nem gondolom, hogy erre sok példát láthatunk majd, tekintve, hogy az egyezés népszerűtlenségének egyik oka éppen az előkészítő ülésen való beismerés lehetősége, mert az ügyészt nem teszi érdekelté az egyezés megkötésében.

Azon az állásponton vagyok, amit Bérces Viktor és Gyulay Dániel képviselnek, akik szerint az előkészítő ülésen való beismerés és az ügyész által felkínált mértékes indítvány alkalmazása révén az egyezés kevésbé lesz preferált. Az egyezés szabályozásából fakadóan nem lehet egyezkedés tárgya a minősítés és a tényállás, így továbbra is az ügyész feladata lesz a tényállás felderítése. Márpedig ha az ügyésznek így is kötelessége a tényállás teljes körű felderítése, akkor miért akarna egyezséget kötni a terhelttel, és bármilyen kis kedvezményben részesíteni őt, ha a terhelt nyomozás során tanúsított magatartása arra enged következtetni, hogy hajlandó lenne beismerni bűnösségét.³¹

Az ügyésznek is inkább az előkészítő ülésen való beismerés volna az érdeke, mert kevesebb munkát jelentene neki, mint az egyezségkötés, a nyomozási szakaszt lényegesen úgysem rövidíti le annyira, amennyire az ügyész érdekelt lenne az egyezés megkötésében, maga szabhatja meg, hogy milyen tartalommal terjeszt elő mértékes indítványt anélkül, hogy a terhelttel alkuba bocsátkozna. Tehát ha az ügyésznek a célja az eljárás rövidítése, elegendő egy mértékes indítványt előterjesztenie az egyezés alkalmazása helyett.

³¹ Bérces – Gyulay 2019. 31-32.

Ez alól egyetlen kivétel az lehet, ha a terheltől más ügyben való bizonyíték szolgáltatása, illetve új elkövető kiléte vagy új bizonyíték szolgáltatása várható.³²

Így kimondhatjuk, hogy az egyezség révén az ügyész munkája jelentősen nem csökkenne, sőt, akár a ritka alkalmazása miatt az esetenként jól „begyakorolt” mértékes indítvány előterjesztése helyett pluszmunkát is jelenthet. A kis tárgyi súlyú bűncselekmények egyszerűbb elintézését más jogintézmények biztosítják (pl.: büntetővégzés vagy bíróság elé állítás), így a bonyolultabb ügyekben lenne célszerűbb egyezséget kötni. Az előkészítő ülésen való beismerés szintén a nehezebb ügyek elintézését segíti elő, így az egyezség számára a többi gyorsítást szolgáló jogintézmény olyan „ellenfelet” jelent, amit nem igazán tud leküzdeni. Az ügyésznek emellett az összetettebb ügyekben azt is mérlegelnie kell, hogy nem hasznosabb-e az ilyen esetekben a bizonyítás lefolytatása, és az, hogy a bíróság mondjon ítéletet egyezség helyett. Az ilyen nehéz ügyekben a minősítés is kérdéses lehet, így az ügyésznek nem éri meg kockáztatni az egyezséget, mert ha a minősítéssel a bíró nem ért egyet, azt nem fogja elfogadni. Ilyen szempontból sokkal kisebb kockázata van a mértékes indítvány előterjesztésének, hiszen azt minden tárgyalás előtt le kell folytatni.

Az egyezséget alapvetően azokra az ügyekre modellezték, amelyekben nem érdemes hosszasan lefolytatni a bizonyítási eljárást, mert nagy valószínűséggel elsőfokon amúgy is jogerőre emelkednének.³³ Bár a jogalkotó az egyezséget a bonyolult ügyek egyszerűsítésére találta ki, azonban egy nagyon komplex, egyáltalán nem egyszerű megítélésű bűncselekménynél, ahol még a minősítés is kérdéses (pl.: gazdasági bűncselekmények), garanciális jelentősége lehet a bizonyítás bíróság előtti lefolytatásának. Arról nem is beszélve, hogy a közvetlenség elvével összevetve is aggályos, mert csak a nyomozáson alapuló bizonyítás eredményeit fogadják el: a nyomozás zárt, nem lehet jelen a terhelt és a védő minden eljárási cselekményen, nem feltétlenül ismerhet meg minden nyomozási iratot, a jogaik jelentősen korlátozottak.

Összességében látható, hogy alaposan mérlegelnie kell az ügyésznek, hogy alkalmazza-e az egyezséget. A fenti szempontok alapján úgy vélem, ha az ügyész nem különösen érdekelt az egyezségkötésben, akkor nem lesz sikeresebb az egyezség az elődjénél, ugyanis azt hiába kezdeményezheti bármelyik fél, annak kulcsa az ügyészi szándék.

³² Bérces – Gyulay 2019. 31-32.

³³ Javaslat 554.

A tárgyalásról lemondás kudarcra egyik okaként említettem, hogy sokszor más jogintézményekkel konkurált, így ha az utódjának a nagyon is népszerű előkészítő ülésen való beismeréssel kell versenyeznie, akkor attól tartok, hogy az egyezség elődje sorsára fog jutni. Ez abban is tetten érhető, hogy az előkészítő ülésen a terhelt beismerő vallomásának elfogadása az általános eljárási szabályok között található, míg az egyezség külön eljárás. Alapvetően minden ügyben kell előkészítő ülést tartani, így az előkészítő ülés sokkal jobban „begyakoroltta és közismertté” válik, ami egyszerűbb megoldás az eddig is ritkaságszámba menő egyezséggel szemben.³⁴

Az egyezség menetének szabályozási kérdései

Az egyezséget több helyen szabályozza a Be.: a nyomozás általános szabályai között, a vádemelésnél és a külön eljárásoknál. Az általános szabályok között azért van helye az egyezségnek, mert így a jogalkotó kifejezhetette, hogy minden ügyben alkalmazhatónak találja az egyezséget. A vádemelésnél azért volt fontos külön kitérni az egyezségekre, mert speciális tartalmi elemeket kell magába foglalnia, de ennek ellenére továbbra is külön eljárásról beszélhetünk.

Az egyezség megkötése

A szabályozásból először is az tűnik ki, hogy az egyezségekre csak a vádemelés előtt van lehetőség, és az is lényeges, hogy a kezdeményezés joga az ügyészt, a terheltet, de még a védőt is megilleti.³⁵ Azonban úgy gondolom, az ügyész a lényeges szereplő, hiszen az egyezség korántsem polgári jogi szerződés, ahol a felek egyenrangúak. Az ügyész az ügy ura, ő van abban a pozícióban, amelyben jobban meg tudja győzni a gyanúsítottat arról, hogy milyen kedvezményekért cserébe lenne érdemes beismernie bűnösségét és egyezséget kötni.

Az egyezségnél garanciális jelentősége van annak, hogy kötelező a védelem, ahogy annak is, hogyha az egyezség mégsem jönne létre, akkor a kezdeményezés, valamint az ezzel összefüggésben keletkezett ügyiratok bizonyítékként, illetve bizonyítási eszközként nem használhatók fel. Az ügyészség az egyezség megkötésére irányuló kezdeményezésről sem tájékoztathatja a bíróságot és az ezzel összefüggésben keletkezett

³⁴ Antali 2018. 28.

³⁵ Be. 407. § (2) bek.

ügyiratokat sem nyújthatja be a bíróságnak.³⁶ Azonban ha az ügyész mégis tájékoztatja erről a bíróságot, arra vonatkozó jogkövetkezmények ismeretlenek. Pedig fontos lenne látni, hogy mi az ügyéssel szemben a jogkövetkezménye annak, ha tudatosan közli az előbbieket a bíróval, akiben akár prekoncepciókat is ébreszthet, s azzal a befolyásmentes bíraskodás elve sérülhet.³⁷

Ehhez kapcsolódva az is problematikus, ha az egyezség megkötött, de a bíróság nem hagyta jóvá: akkor is fel lehet használni az egyezséggel összefüggésben keletkezett iratokat, és azokat a bizonyítékokat is, amelyek beszerzésére csak a terhelt beismerő vallomása alapján került sor. Ennek a Be. alapján nincs eljárásjogi akadály.³⁸

A törvény lehetővé teszi, hogy a védő kezdeményezze az egyezséget, viszont ezzel kapcsolatban a védőkre nagyon komoly teher hárul. Bánáti János szerint érdemes lenne újragondolni az etikai szabályokat, amelyek a terhelt és a védők viszonyát rendezik, mert a védők az egyezségek általánossá válásával két tűz közé lennének szorítva: szemrehányást kaphatnak azért is, ha az egyezségkötést nem javasolják védencüknek, és így az egyezséghez képest sokkal súlyosabb büntetést kap a terhelt, illetve akkor is, ha javasolják azt, pedig az adott körülmények között nem lett volna érdemes. Emiatt az első pillanattól fogva teljes körű ügyismeretre van szüksége a védőknek ahhoz, hogy az egyezség megkötésével kapcsolatban megfelelő tanácsot tudjanak adni, ami nem kis terhet jelent a védőknek, és nagy bizalmat követel meg a gyanúsítottól a védője iránt.³⁹ Bár a főszabály, hogy a védő és a terhelt megismerheti a nyomozási iratokat, de a nyomozás befejezéséig az eljárás érdekeire figyelemmel e jog korlátozható, ami kifejezetten nehezíti a védők munkáját az egyezség során.⁴⁰

Azzal kapcsolatban is merülhetnek fel problémák, ha a védő az ügyéssel az ügyfele távollétében egyeztet. A kihívásokra Békés Ádám szerint az egyetlen megoldás az, ha részletesen és előzetesen rögzítik, hogy az ügyfél milyen körben adja a hozzájárulását, ha a védő nélküle az ügyéssel tárgyal.⁴¹

Elmondható ezek alapján, hogy a kölcsönös bizalom elvének át kell járnia az eljárást, vagyis az egyezség minden szereplőjének nagyobb bizalommal kell lennie a másik iránt, de kifejezetten a védő és az ügyfele

³⁶ Be. 407. § (4) bek. és Be. 409. § (4) bek.

³⁷ Horváth 2018. 126.

³⁸ Kiss 2019. 100-101.

³⁹ Bánáti 2018. 88.

⁴⁰ Be. 100. § (6) bek.

⁴¹ Békés 2018. 37.

között van ennek óriási jelentősége. Ahogy Bánáti János is írja: *„a jelenleg alapnak tekinthető bizalmatlansági elvet fel kell, hogy váltsa a kölcsönös bizalom elve.”*⁴² E nélkül az egyezség nem működhet.

Az egyezség szakaszai

Az egyezségnek alapvetően három szakaszát különböztetjük meg, habár ez csak a Javaslatból tűnik ki.⁴³ Az egyezség első két szakasza (a kezdeményezés és az egyeztetés) mutatja, hogy az egyezség törvényi szabályozásában a jogalkotó arra törekedett, hogy minden felesleges formalizmustól mentes legyen az egyezség. Nincs szabályozva, hogyan lehet kezdeményezni, nem kell jegyzőkönyvbe venni a kezdeményezést és az egyeztetést sem, teljesen a felekre bízta ezt a jogalkotó.

Csak az egyezség harmadik szakaszában teszi kötelezővé a törvény azt, hogy a létrejött egyezséget a gyanúsított kihallgatás jegyzőkönyvébe kell foglalni, és ezt a jegyzőkönyvet az ügyész, a terhelt és a védő együttesen hitelesíti.⁴⁴ A jogalkotó nagyon merész lépésének tartom, hogy ennyire kötetlenné tette az egyeztetést, azonban ez nem aggálytalan megoldás. Ha az egyeztetés nincs rögzítve, nem lehet tudni, mi hangzott el ott, ki milyen ígéretet vállalt, és nem utolsósorban: a törvényességi szabályok ellenőrizhetlenné válnának. Ez egyrészt komoly visszaélésekre adhat lehetőséget, másrészt pedig ismét újabb terhet ró a védőre, akinek az egyeztetésen elhangzottakra, az ügyész tevékenységének jogszerűségére is figyelnie kell, így védve a terheltet a potenciális ügyészi visszaélésekkel szemben. Azonban nem csak én tartottam ezt veszélyesnek, hanem maga a jogalkalmazó ügyészség is, amit a 9/2018. (VI.29.) LÜ utasítás eredeti, 2020. december 31-ig hatályos 50. §-a is bizonyított, miszerint *„az ügyészségnek nyomozó hatóság által biztosított, folyamatos kép- és hangfelvétel készítésére alkalmas helyiségben a szükséges részletességgel jegyzőkönyvbe kell foglalnia az egyeztetést, valamint az annak során elhangzott tájékoztatást és figyelmeztetést. A rögzítés említett módjának akadályát esetén fel kell hívni a terheltet és védőjét arra, hogy a kezdeményezésüket foglalják írásba, és a nyomozó hatóság útján küldjék meg az ügyészségnek.”* Ez garanciális jelentőséggel bír. A probléma abban áll, hogy csak egy LÜ utasítás rendelkezett a rögzítés módjáról, és 2021. január 1-től ez is módosult. A jogalkotó az új Be. megalkotásakor feltehetően egyszerűsíteni szeretett volna ezzel, de nem vette figyelembe az ezzel

⁴² Bánáti 2018. 88.

⁴³ Javaslat 454.

⁴⁴ Be. 409. § (2) bek.

járó visszaélési lehetőséget. Az egyeztetés lefolyását törvényi szinten volna szükséges szabályozni.

Az egyezség tartalmi korlátai

Az egyezség tartalmi elemei szempontjából megkülönböztethetünk kötelező és eshetőleges tartalmi elemeket,⁴⁵ viszont nagyobb jelentősége van annak, ami nem lehet az egyezség tárgya.

Egyrészt semmiképp nem képezheti egyezség tárgyát a kényszergyógykezelés, az elkobzás, a vagyonekobzás és az elektronikus adat végleges hozzáférhetlenné tétele. A 2021. január 1-jén hatályba lépett módosítás alapján – a bűnügyi költség viselése kivételével – más, az egyszerűsített felülvizsgálati eljárás tárgyát képező kérdés, a polgári jogi igény vagy a szülői felügyeleti jog megszüntetése sem.⁴⁶ Emellett az egyezség tárgyát képező bűncselekmény tényállása és Btk. szerinti minősítése sem válhat alku tárgyává, mert azt az ügyészségnek kell megállapítania.⁴⁷

Az egyezség további tartalmi korlátai elég komolyan rontják az ügyész alkupozióját, hiszen a 2021-től hatályos módosítás jelentősen megnövelte azt a kört, amiről nem lehet egyezkedni. A vagyonekobzás, elkobzás, elektronikus adat végleges hozzáférhetlenné tétele továbbra sem lehet alku tárgya, pedig bizonyos elkövetői körökben kifejezetten fontos lenne, ha meg lehetne állapodni arról, hogy például valamely bűncselekménnyel szerzett vagyon ne képezze vagyonekobzás tárgyát. A vagyonekobzás és az elkobzás anyagi természetű hátrányt jelent a terheltnek, ezért ha ez egyezség tárgyát képezhetné, azzal érdekeltébbé lehetne tenni a terheltet az egyezségkötésben.⁴⁸ Ami esetleg a terhelt egyezségkötési hajlandóságát növelheti, az a bűnügyi költségről való egyezkedés lehetősége.

Ha egyezségekre sor kerül, akkor a bűncselekmény leírása és Btk. szerinti minősítése soha nem lehet alku tárgya, így ahogy már említettem, az ügyésznek továbbra is kötelessége a tényállást teljes körűen felderíteni. Így számos kérdés merül fel: ha a terhelt az egyezsége tekintettel beismerő vallomást tesz, ami olyan információkat is magában foglal, amelyek miatt az ügy más megvilágításba kerül, akkor vajon van-e helye a minősítés megváltoztatásának? Nem gondolom, hogy ez a gyakorlatban

⁴⁵ Szigeti 2018. 695.

⁴⁶ Be. 411. § (6) bek.

⁴⁷ Be. 410. § (3) bek.

⁴⁸ Gulyásné – Pápai-Tarr 2019. <http://ugyeszeklapja.hu/?p=2486> (2022.12.01.)

megoldhatatlan lenne, ugyanis ha a terhelt beismerő vallomása új tényeket hoz az ügyészség tudomására, akkor változnia kell a tényállásnak és a minősítésnek, mert ha nem így lenne, akkor az egyezség értelmetlen lenne.⁴⁹

A Be. egyértelműen kimondja, hogy nem lehet egyezkedni a minősítésről. Ez azonban nem jelentheti azt, hogy az ügyész egyoldalúan nem változtathatja meg a minősítést a vádemelés előtt a felmerülő új körülményekre tekintettel, hiszen ha nem megfelelő a beismerő vallomás alapján a minősítés, azt a bíróság nem fogja elfogadni.⁵⁰ Az ügyész szempontjából ilyenkor nem éri meg mindenáron az általa először megállapított minősítést „erőltetni”. Két lehetőséget kellene ilyen esetben a törvényben is biztosítani az ügyésznek: vagy a vallomás tárgyát képező bűncselekmény alapján nem tartja az egyezség megkötését helyesnek, és emiatt eláll az egyezségtől, vagy módosítja a tényállást és/vagy a minősítést, és ez alapján kötik meg az egyezséget.

Ha a terhelt vallomása alapján szerzett új bizonyíték ellenére nem lehetne módosítani a tényállást és a minősítést, akkor felmerülhet az, hogy tulajdonképpen a gyanúsított csak olyan beismerő vallomást tehet, ami az ügyész által feltárt tényállásba és minősítésbe beleillik, és ezek akár hamis beismerő vallomásra készítenék őt.⁵¹

Bárándy Gergely és Dávid Ferenc szerint is helytelen az a jogértelmezés, mely szerint a gyanúsításkor közölt történeti tényálláshoz és minősítéshez végig ragaszkodni kell.⁵² Úgy gondolom, hogy a törvény tulajdonképpen azt tiltja, hogy a „végső”, vagyis az egyezségben szereplő minősítés és tényállás legyen alku tárgya, de azt semmi nem tiltja, hogy az ügyész maga változtasson a terhelt vallomása alapján, hiszen ő rendelkezik a legtöbb információval a bűncselekményről.

Sőt, ezek alapján nem törvénysértő az sem, ha a védő érvelése miatt változtat az ügyész a minősítésen.⁵³ Ez annyiban érthető, hogy bizonyos nehezebb megítélésű ügyekben az ügyésznek is érdeke, hogy biztosan megfelelő legyen a jogi minősítés⁵⁴, így a védő szakmai érvelése segítséget is jelenthet számára. A szakmai viták kifejezetten hasznosak lehetnek, hiszen egy eltérő dogmatikai álláspont is más minősítésekhez vezethet, továbbá növelheti az eljárás szereplői közti bizalmat.⁵⁵

⁴⁹ Bérces – Gyulay 2019. 30.

⁵⁰ Be. 734. § (1) bek. e) pont

⁵¹ Bakonyi 2019. 71.

⁵² Bárándy – Dávid 2019. 13.

⁵³ Bárándy – Dávid 2019. 14.

⁵⁴ Azért is érdekes, mert ha más minősítés látszik megállapíthatónak, akkor a bíróság nem hagyja jóvá az egyezséget (Be. 734. § (1) bek. e) pont)

⁵⁵ Békés 2018. 34.

Az ügyész mellett a terheltet is ugyanígy meg kell győzni arról, miért járna jól az egyezséggel. Az eljárás lerövidítése az előkészítő ülésen való beismeréssel is elérhető lenne, az egyezés ezért a büntetéskiszabásnál ad más kedvezményt is a terhelteknek. Az egyezés népszerűsítésében alapvető jelentősége van annak, hogy az ügyész tud-e olyan ajánlatot tenni, ami a gyanúsítottak kedvezőbb, mint az általános eljárásban való elbírálás. Sajnos a büntetéskiszabással kapcsolatos kedvezmények éppolyan kevésbé hatékonyak, mint az egyezés elődjénél voltak, a terhelt továbbra sem érdekelt különösebben az egyezés elfogadásában.⁵⁶

Az egyezés azzal az anyagi jogi előnnyel jár, hogy a büntetési tételkeret alsó határára az egyfokú enyhítésre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.⁵⁷ Az alsó határ megállapítása nem lényeges kedvezmény a terhelteknek, hiszen ha 2 évtől 8 évig terjedő szabadságvesztéssel fenyeget a bűncselekmény, akkor a terhelt a büntetési tételkeret maximumára fog inkább figyelni, ami elijesztheti az egyezségtől. Továbbá a bírói gyakorlat inkább a büntetések alsó határa felé közelít a legtöbb ügyben, még akkor is, ha ma már a középérték az irányadó, így olyan nagy előny nem származik a terhelt számára az egyezés megkötéséből, csak a gyors ítélethozatal.⁵⁸

Van olyan eset, amikor a terheltek kifejezetten érdekeltek lehetnének az alsó határ enyhítésében. Így ha a terhelt a saját, vagy más büntetőügy bizonyításához hozzájárul azzal, hogy az ügyészséggel vagy a nyomozó hatósággal együttműködik, esetében a kétszeres enyhítés lehetősége fennáll.⁵⁹ Véleményem szerint az ilyen terheltek főként a bűnszervezetek cselekményeinek feltárásánál segíthetnek sokat, így esetükben valószínűleg sokkal nagyobb esélye van a „kedvezőbb büntetésnek”. A bűnszervezetben bűncselekményt elkövetők számtalan negatív hátránnyal néznek szembe (pl.: nem bocsáthatóak feltételes szabadságra), így ők az egyezés kockázatásával nyerhetnek. A valóságban viszont nem olyan gyakori a bűnszervezeti elkövetés, így pusztán ettől nem várható az egyezés gyakoribb alkalmazása, és általánosságban igaz, hogy nem sikerült a terheltet érdekeltté tennie a jogalkotónak ebben az eljárásban.

⁵⁶ Hack 2018. 79.

⁵⁷ Gellér – Ambrus – Vaskuti 2019. 267.

⁵⁸ Gácsi 2018. 278.

⁵⁹ Gellér – Ambrus – Vaskuti 2019. 267.

Az egyezség jóváhagyásának kérdése

Az egyezség elfogadásáról a bíróság előkészítő ülésen dönt, ahol a bíróság ismerteti a terhelttel a vádat, az indítványokat és az egyezség jóváhagyásának következményeit.⁶⁰ A vád ismertetése újabb figyelemfelhívás a vádlottnak, hogy miben ismerte el a bűnösségét, valamint garancia arra, hogy az ügyészség biztosan amiatt emeljen vádat, amiben a terhelttel és annak védőjével megállapodtak. Ha nem így lenne, akkor egyébként az egyezséget nem lehetne elfogadni. A következményekre való figyelemfelhívás azért esszenciális, mert így a bíróság meggyőződhet arról, hogy valóban tudatos döntést hoz a terhelt, és tisztában van vele, hogy ezzel milyen jogairól mond le és mit nyer cserébe.

A bíróságnak az is feladata, hogy nyilatkoztassa a vádlottat arról, hogy beismeri-e az egyezséggel egyezően a bűnösségét és lemond-e a tárgyaláshoz való jogáról. Ha a vádlott beismeri a bűnösségét és ezzel együtt lemond a tárgyaláshoz való jogáról, akkor a bíróság kötelessége megvizsgálni, hogy az egyezség elfogadásának feltételei fennállnak-e.⁶¹ A törvény részletesen leírja, milyen esetekben lehet és milyen esetekben tilos jóváhagyni az egyezséget. Az egyezség elfogadásának szabályai egyértelműek, több elem ugyanaz, mint amit az előkészítő ülésen való beismerésénél kell vizsgálnia a bírónak. A bíróság az egyezség jóváhagyását a következő esetekben tagadja meg⁶²:

- a vád és a Be. 424. § (2) bekezdése⁶³ szerinti indítványok a jegyzőkönyvbe foglalt egyezségtől eltérnek;
- a vádlott az előkészítő ülésen nem ismerte be a bűnösségét az egyezséggel egyezően, vagy nem mondott le a tárgyaláshoz való jogáról;
- az egyezség jóváhagyásának feltételei nem állnak fenn⁶⁴;
- a terhelt az általa vállalt egyéb kötelezettségeinek nem tett eleget;
- a vádtól eltérő minősítés látszik megállapíthatónak.

Ha a vád és az indítványok eltérnek az egyezségtől, az olyan helyzetet eredményez, mintha az ügyész elállna az egyezségtől, mert nem ebbe

⁶⁰ Be. 732. § (1)-(2) bek.

⁶¹ Be. 732. § (5) bek.

⁶² Be. 734. § (1) bek. (a)-(e) pont

⁶³ Be. 424. § (2) Az ügyészség a vádiratban indítványt tesz arra, hogy a bíróság

a) az egyezséget hagyja jóvá,

b) az egyezség tartalmával egyező milyen büntetést szabjon ki, illetve intézkedést alkalmazzon,

c) az egyezség tartalmával egyező milyen egyéb rendelkezést tegyen.

⁶⁴ Vö.: Be. 733. §

egyezett bele a terhelt, így értelemszerűen nem lenne *fair*, ha ez nem az egyezség elutasítását vonná maga után. Ez a szabály arra az esetre is alkalmazható lehet, hogy ha az ügyész meggondolná magát és nem akarna egyezséget kötni. Akkor ezt a törvényben nem szabályozott kiskaput – miszerint nem szabályosan emel vádat – kihasználhatja. Ez azonban a terhelti oldalon az egyezségtől való idegenkedést erősítheti.

Ehhez a gondolatmenethez kapcsolódva megjegyzem, sajnálatos, hogy az egyezségtől való elállás lehetősége nem került törvényi szabályozásra, de ez könnyedén orvosolhatja a gyakorlat. Ugyanis, mint látjuk, az ügyésznek elengedő nem megfelelő módon vádat emelni, a vádlott feladata pedig annyi, hogy mégse ismerje be a bűnösségét, ne mondjon le a tárgyaláshoz való jogáról, vagy éppen ne teljesítse az egyéb kötelezettségét. Ezzel az ügyész vagy a terhelt kvázi megtagadási okot „szolgáltathatnak” a bíróságnak.⁶⁵

A vádtól elérő minősítés – ahogy többször említettem – az egyezség megtagadását vonja maga után, ugyanis a bűncselekmények minősítése nem lehet alku tárgya. Azonban az ügyész sem tévedhetetlen, illetve vannak olyan ügyek, amelyekben a minősítés kétséges lehet. Ezekben az esetekben a bíró nem engedheti meg, hogy bizonyítás nélkül fejeződjék be az ügy. Úgy gondolom, ez a pont lehet az, ahol a bíró szerepe jelentőssé válik, mert elegendő, ha csak eltérő minősítés látszik megállapíthatónak ahhoz, hogy ne egyezséggel záruljon le az eljárás, s ekkor a bíró megtagadja az egyezséget. Ez pedig komoly ellenérv lehet az ügyészbíráskodástól tartókkal szemben. Ha az ügyész a bűncselekményt halált okozó testi sértésnek minősíti, de a bíró szerint felmerülhet az emberölés, akkor a bíró megtagadja az egyezség elfogadását, és az általános szabályok szerint fog az eljárás folytatódni, bizonyítással. A bírónak nem kötelessége, és nem is lehetne kötelessége az egyezség jóváhagyása, ezért is fontos, hogy a törvény részletesen szabályozza az egyezség jóváhagyásának és megtagadásának feltételeit.

Az előkészítő ülés szabályaihoz hasonlóan arra is lehetőség van, hogy a bíróság az egyezséget elfogadja, de ha mégsem intézhető el előkészítő ülésen az ügy, akkor sor kerüljön tárgyalásra (pl.: ha vagyonekobbzásról kell dönten).⁶⁶

Ha az egyezséget elfogadják, de mégis tárgyalást tartanak, akkor a minősítést és a tényállást sem vizsgálhatja a bíróság, de az ügyési indítványoktól való eltérés sem megengedett. A tárgyalás tartása bizonyítás szükségességét feltételezi, az viszont a törvény alapján nem

⁶⁵ Bárándy – Dávid 2019. 11.

⁶⁶ Be. 737. § (1) bek.

világos, hogy ebben az esetben mire terjedhet ki a bizonyítás. Ugyanis a minősítés és a tényállás vizsgálata nem lehetséges, holott a Be. 737. § (2) bekezdése éppen ezt a két elemet engedi megváltoztatni⁶⁷ akkor, ha az egyezséget jóváhagyó végzést hatályon kívül helyezi a bíróság.⁶⁸

Ha az egyezséget elfogadják, akkor a bíróság az ügyet az előkészítő ülésen elintézheti. Ha a törvényi feltételek fennállnak, a bíróság az egyezséget jóváhagyja, és ezzel lezárható lehet az ügy. Mivel konszenzus van a felek között, ezért valószínűleg másodfokú eljárásra nem lesz szükség.⁶⁹ A fentiek alapján persze előfordulhat, hogy a bíróság az egyezséget jóváhagyja, mégis sor kerül tárgyalásra. Ha pedig az egyezséget megtagadja a bíróság, akkor eleve tárgyalásra kerül sor az általános szabályok szerint.

Aggályok

A fenti fejezetekben többször utaltam alapelvi problémákra, amelyeket ebben a fejezetben fogok összegezni.

Először arra a pozitívumra szeretnék rávilágítani, hogy az egyezés során kötelező a védelem, ami megfelelő garanciát épít a külön eljárásba, és a védelemhez való jog is érvényesül.

Ami a magyar egyezséggel szemben (a vádalkuhoz és a tárgyaláshoz lemondáshoz hasonlóan) kifogásolandó, az az egyenlő bánásmód és a partikularitás kérdése.⁷⁰ E kettő annyiban összekapcsolódik, hogy nem mindegy, hol követi el valaki a bűncselekményt. Egyes megyékben az ügyészek nagyobb hajlandóságot mutatnak az egyezés alkalmazása iránt, mint máshol.⁷¹ Így ugyanazt a bűncselekményt elkövető egyik terhelt kaphat kedvezményt és gyorsabban születik vele szemben ítélet, míg a másik hosszabb eljárással néz szembe, kedvezmények nélkül.

Az egyenlő bánásmóddal kapcsolatban az is felmerül problémaként, hogy a több vádlottas ügyekben semmi akadályja annak, hogy a vádló mindegyik gyanúsítottal alkudozzon, de nem kell, hogy mindegyikkel

⁶⁷ Horváth 2018. 128.

⁶⁸ Be. 737. § (2) bek.

⁶⁹ Nincs helye fellebbezésnek a bűnösség megállapítása, a 736. § (2)-(3) bekezdése szerint megállapított, a váddal egyező tényállás és minősítés, a 736. § (3) bekezdése szerint megállapított büntetés, illetve intézkedés neme, valamint mértéke, vagy tartama és az ítéletnek a 736. § (3) bekezdése szerint megállapított egyéb rendelkezése miatt.

⁷⁰ Deák 2009. 22.

⁷¹ Vö. 2018. II. félévi Ügyészségi Statisztikai Tájékoztató 41. és 73. sz. tábla http://ugyeszseg.hu/pdf/statisztika/Orszagos_2018_02.pdf és a 2020. évi Ügyészségi Statisztikai Tájékoztató 41. és 73. sz. tábla adatai <http://ugyeszseg.hu/wp-content/uploads/2021/12/buntetojogi-szakag-2020.pdf> (2022.12.01.)

egyezséget kössön. Elképzelhető, hogy az ügyész csak az egyikkel köt egyezséget, aki a legkedvezőbb ajánlatot teszi (pl.: ugyanazt beismeri, mint a társai, de hosszabb tartamú szabadságvesztést is elfogadna). A többi terhelt által szolgáltatott bizonyítékok elvben nem használhatók fel, de az egyezséget kötőtől beismerő vallomás, tanúvallomás vagy a társakra terhelő bizonyítékok beszerezhetőek, így a többi terhelt egyezség és kedvezmények nélkül elítélhető, és akár súlyosabb büntetést is kaphatnak, mert velük nem került sor az alku megkötésére – pedig ők is hajlandóságot mutattak az együttműködésre.⁷²

Szintén kérdéses az egyezség során a közvetlenség elve. Az egyezség miatt nincs bizonyítás a bírósági szakaszban, viszont így csak a nyomozás ügyirataira alapítják a bűnösség megállapítását, mely szakaszban a védelemnek alig vannak ügyféli jogosítványai. Ez azért problematikus, mert a gyanúsított kihallgatást követően már lehetne egyeztetni akkor is, ha a tényállást még nem feltárták fel teljes egészében. Ez azonban nem teszi lehetővé, hogy a valóság történéseit a lehető legteljesebb körben feltárják a hatóságok, vagyis a materiális igazság sérül. Az egyezség így könnyen az inkvizitórius eljárások hibájába eshet: el kell kerülni, hogy a beismerő vallomás beszerzése álljon a hatóságok tevékenységének középpontjában.⁷³

Továbbá az *Innocence Project* azt hangsúlyozza, hogy a hiteles beismerő vallomások minimális követelménye az, hogy a bíró részletesen hallgassa ki a vádlottat a cselekményről, valamint az összes vallomását kép- és hangfelvétel útján rögzíteni kellene. Ez összhangban állna a közvetlenség elvével és az anyagi igazság kiderítését is megvalósítja, amivel a téves ítéletek jobban elkerülhetőek lennének. Sajnos úgy tűnik az eljárások gyorsítása és egyszerűsítése felülírja ezeket az elveket.⁷⁴

Az egyezség el nem fogadása (pl.: ha a terhelt nem mond le a tárgyalásról, a vád és az indítványok eltérnek stb.) nem jár a bíró kizárásával, ami a bíró befolyásmentes ítélezését is megkérdőjelezheti.

A funkciómegosztás elvét is érintheti alapvető probléma, ugyanis sokan az ügyészbíráskodás kialakulásától tartanak. A félelem annyiban megalapozott, hogy ha nagy számban alkalmaznák az egyezséget, akkor az ügyész fogja a bűnösséget közvetetten megállapítani, és nem a bíró közvetlenül. Az igaz, hogy az általános szabályokhoz képest az ügyész szerepe még inkább meghatározó lesz, és a bíró feladata főleg arra irányul, hogy vagy elfogadja az egyezséget, vagy megtagadja azt. Ami

⁷² Bérces – Gyulay 2019. 32.

⁷³ Horváth 2018. 130.

⁷⁴ Horváth 2018. 128.

miatt azonban az ügyészbíráskodástól való félelmet nem tartom jónak az az, hogy az egyezségnek – a vádalkuhoz hasonlóan – szükségképpen eleme a büntetéskiszabás, mert ez a legfontosabb érdeke a terhelteknek a megállapodásban. Ha a büntetéskiszabásban nem lehetne alkudozni, akkor az ügyész ígérete üres szó lenne, nem lehetne garantálni a terheltnek azt a szankciót, ami miatt beismer, és ez még inkább csökkentené a hajlandóságot az egyezsége. Azt sem tartom megoldásnak, hogy a bíró enyhébb szankciót állapíthasson meg, mert akkor az ügyész veszi el az érdekét az eljárásban, továbbá akkor szinte semmi különbség nem lenne az egyezség és az előkészítő ülésen való beismerés között. Ez szintén az alkalmazhatóság ellen hathatna. Tehát szükségképpen nagyobb szerep jut az ügyésznek az egyezség esetében a bíróval szemben, azonban a bíró nem köteles elfogadni az egyezséget, így az ügyész nem veszi át véleményem szerint teljesen a bíró szerepét.

Kívülről nézve úgy látszik, mintha a bírótól inkább az ügyészhez kerülne a bűnösség megállapítása, és az egyezség miatt a bíró más szerepkörben találja magát, mint az általános szabályok szerint folyó eljárásban. Egyébként ez a „szerepkör-módosulás” az amerikai vádalkuban is jelen van, de az USA jogrendszerében nem okozott akkora ellenérzést, mint hazánkban. Úgy gondolom, ennek oka az eltérő jogi hagyományban és abban a „jogalkotói bizonytalanságban” keresendő, amit a következőkben fejtek ki. A magyar jogrendszer mindig az anyagi igazság feltárására törekedett, míg az amerikaiak megelégedtek a processzuális igazsággal. A vádalku pedig éppen ehhez az országhoz kötődik leginkább, ezért az eljárási igazság jogintézményének tekinthető, ami a magyar materiális igazságkeresésbe nehezen illeszthető bele. Itt szeretnék utalni a jogalkotó döntési problémájára is, ugyanis a jogalkotó a Javaslatban is az anyagi igazság fontosságát hangsúlyozza: *„az anyagi igazságon alapuló büntetőjogi felelősségre vonás pedig alapértéke a jelenleg hatályos eljárási törvényünknek.”*⁷⁵ Valójában azonban egyértelmű jelei vannak annak, hogy az új Be. inkább az eljárási igazságot keresi⁷⁶ és ennek legtökéletesebb manifesztációi az egyezség és az előkészítő ülésen való beismerő vallomáson alapuló ítélet. Amíg a jogalkotó ezt az ellentmondást nem tisztázza, addig az egyezség nem lesz működőképes, mert az anyagi igazságosságra törekvő jogrendszer ki fogja magából vetni a processzuális igazsághoz kötődő jogintézményt. Úgy gondolom ez a fő oka annak, hogy a jogirodalom is ennyire tart az egyezségtől, és ezért is sorakoztatnak fel alapelvi aggályok tömegét vele szemben.

⁷⁵ Javaslat I. Bevezetés 316.

⁷⁶ Vö.: Be. 163. § (2) bek. és (3) bek. c) pont

Záró gondolatok

Az egyezség problémáit felismerve – mintegy összefoglaló jelleggel, nem minden, a tanulmányban tárgyalt kérdésre ismételten kitérve –, a legégetőbb problémákkal kapcsolatban fogalmazok meg javaslatokat a jogintézmény hatékonyságának javítása érdekében. A fentiek szerint alappal tarthatunk attól, hogy az egyezség sem fog más sorsra jutni, mint a tárgyalásról lemondás. Az alapelvi aggályok, az hogy valójában sem a terhelt, sem az ügyész nem igazán érdekelt az egyezség alkalmazásában, a negatív megítélés, az eljárási igazsághoz való kapcsolata és az eljárási szereplők egymással szembeni általános bizalmatlansága mind ezt támasztják alá. A jogalkotó előtt két lehetőség van: ha a következő évek igazolják a dolgozat félelmeit, akkor elveti az egyezséget, és nem próbálkozik újra egy vádalku jellegű megoldás meghonosításával, vagy megpróbál mentőövet adni az egyezségnek is, mint elődjének, és lényegesen módosít a szabályokon. Ha a törvényalkotó az utóbbi megoldást választja, akkor érdemes lenne felülbírálni a formakényszertől mentes kezdeményezést és egyeztetést, a bíró kizárására szabályokat hozni⁷⁷, az anyagi jogi kedvezményt valódi előnnyé alakítani, és ami a leglényegesebb: az anyagi igazságossággal való ellentmondást feloldani, mert ezzel a legtöbb felmerülő probléma megoldható lenne.

Megjegyezendő, hogy minimális módosítás 2021-től már látható, például hogy az egyezségkötésnek nem akadály, ha a gyanúsított a bűncselekmény elkövetését korábban beismerte.⁷⁸ Ezzel azt a sokak által is kifogásolt igazságtalanságot sikerült a jogalkotónak megszüntetnie, miszerint a terhelt, aki kivárt a beismerő vallomással, jobb helyzetbe (alkupozícióba) került, mint aki az elején beismert. Vagyis a „*point of no return*” csapdája megoldódni látszik abban a tekintetben, hogy az egyezség kezdeményezését a beismerés akár meg is előzheti.

Azonban azt a problémát, miszerint az egyezség konkurenciáját képezi az előkészítő ülésen való beismerés, nem látom igazán megoldhatónak. Az előkészítő ülés az általános szabályokhoz kötődik, tehát mindig van előkészítő ülés, és ezzel is megvalósítható az eljárás gyorsítása. Minden ügyben lehet alkalmazni, épp, mint az egyezséget, így mellette, – ha az egyezséget sikerülne is népszerűbbé tenni –, nem gondolom, hogy általánossá válna alkalmazása a jogalkotói várakozásokkal ellentétben. Ami viszont mindenképp pozitív megvilágításba helyezi ezt a helyzetet, hogy az előkészítő ülés jól működik, alkalmas a gyorsításra.

⁷⁷ Esetleg olyan megoldás is megfontolandó, melyben eleve más bíró jár el az előkészítő ülés során, mint a tárgyaláson.

⁷⁸ Be. 407. § (1) bek.

S mint az az előkészítő ülés alapján látható, nem az összes alaki igazsághoz kötődő eljárást veti ki a jogrendünk, hanem csak az egyezséget. Felmerül tehát a kérdés: *ha az előkészítő ülés működik, akkor az egyezés miért nem?*

Egyértelműen látszik, hogy az új Be. inkább az eljárási igazság felé mozdult el, ennek ellenére a Javaslat rögzítette, hogy a magyar jogrendszer az anyagi igazságot keresi továbbra is. Talán a jogalkotó álláspontját úgy lehetne helyesen értelmezni, hogy az anyagi igazság keresése a főszabály, és kivételesen "beérjük" a processzuális igazsággal az eljárás elhúzódásának kiküszöbölése érdekében.

Az egyezés nem azért népszerűtlen, mert eljárási igazságot keres, hanem mert olyan jogintézményről van szó, ami idegen test jelenleg a magyar jogrendszerben. Vegyük példának az amerikai vádalkut: van történelmi gyökere, hosszú évek gyakorlata alakította ki a működését, és utóbb került jogi szabályozásra.⁷⁹ Tehát maga a jogrendszer, azaz a jogalkalmazók és terheltek együtt munkálták ki a vádalku ma is ismert kereteit. Ezzel szemben a magyar jogalkotó már évtizedek óta szeretné gyorsítani a büntetőeljárást, aminek elérése érdekében újabb és újabb vádalkuszerű megoldásokat próbált különböző szabályozással beilleszteni a jogrendszerbe. A jogalkalmazó ügyészség is számos aggályt fogalmazott meg az egyezséggel kapcsolatban (pl.: a rögzítés hiánya az egyeztetés alatt), pedig ők a kulcsa az egyezés lefolytatásának.

Az előkészítő ülésen való beismerés és a mértékes indítvány is inkább az eljárási igazsághoz közelít, de véleményem szerint nem adja fel teljesen a materiális igazságot, ugyanis a nyomozati szakasz nem rövidül le, így nem a terhelt beismerő vallomása a bizonyítékok királynője. A nyomozást ugyanúgy lefolytatják, a bizonyítékokat ugyanúgy beszerzik, nem csak a beismerést próbálják kicsikarni a terheltből. A terhelt a beismeréssel nagyon leegyszerűsítve csak annyit ér el, hogy nem kell még egyszer lefolytatni a bizonyítást a bíróság előtt is.

Az egyezés – mint ahogy arról már fent is írtam – ebben a formában a nyomozati szakaszt ugyanúgy nem rövidíti le, mint az előkészítő ülésen való beismerés, mert ugyanúgy be kell szerezni a bizonyítékokat az ügyészségnek, mert ha a bíró nem fogadja el az egyezséget, akkor is rendelkezésre kell álljanak a nyomozás során beszerzett bizonyítékok a rendes eljárás lefolytatása érdekében. Véleményem szerint az egyezés akkor tudna működni, ha vagy engednénk neki, hogy csak az eljárási igazságot keresse, és a tényállás, valamint a minősítés is alku tárgya lehessen, vagy legalább az alku alá vonható tárgyköröket érdemes lenne

⁷⁹ NAGY 2007. 161.

bővíteni. Az első megoldás nem túl kecsegtető, mert ezzel kinyitnánk Pandóra szelencéjét, illetve felmerülne a kérdés: *Milyen jogrendszer lenne az, ami egyszer alakí, egyszer pedig anyagi igazságot keres?*

Ha a jogalkotó sem akar ilyen drasztikus változást, akkor érdemes lenne a második javaslatot megfontolni. Nem látom értelmét annak, hogy a bűnügyi költségről lehet alkudozni, azonban az elkobzásról, vagyonekobzásról nem, pedig az anyagi javak komoly motiváló tényezők lehetnének a terhelti oldalról. Vegyünk egy egyszerű példát: adott egy kábítószer-kereskedelemmel megalapozottan gyanúsítható terhelt, akit tájékoztat arról a védője az eljárás elején, hogy a kereskedelemmel szerzett vagyonát el fogják kobozni, ha bűnösnek találja a bíróság. Ha az ügyész olyan ajánlatot tenne, ami szerint nem csak rövidebb ideig tartó szabadságvesztésre ítélnék, hanem a vagyonát vagy annak egy részét is megtarthatná, akkor valószínűnek tartom, hogy akár olyan részletes beismerő vallomást is tenne, amivel egy teljes kereskedelmi hálózat is hatékonyan felderíthető lenne. Ez jól mutatja, hogy az egyezségben milyen kiaknázatlan lehetőség létezik.

Összefoglalva tehát azért nem működik az egyezség, mert működik az előkészítő ülés. Nem az eljárási igazság okozza a legnagyobb problémát, hanem az, hogy túl sok a hasonlóság a két jogintézmény között, és az előkészítő ülésen való beismerés jobban tud illeszkedni a magyar hagyományokhoz, mert nem annyira hangsúlyos benne a tényleges alkudozás, azaz a konszenzus.

Kelemenné Csontos Laura is megállapította, hogy a magyar büntető kódex nem tartalmazza a konszenzus elvét, ami pedig az egyezséghez elengedhetetlen lenne.⁸⁰ Azonban ahogy korábban is említettem, az ügyészek nem érdekeltek az egyezség megkötésében, mert sokkal egyszerűbb számukra a mértékes indítvány megtétele, másrészt a mértékes indítvánnyal nem kell egyezkedniük a terheltekkel, ami – mint korábban utaltam rá – idegen a magyar büntetőeljárás és ügyészségi szemlélettől is. Az előkészítő ülés azonban hiába indul el az eljárási igazság felé, továbbra sem próbál igazi alkut lehetővé tenni, ugyanis a terhelttel való egyezkedés teljes egészében lehetetlen, a terheltnek két lehetősége van: vagy elfogadja a mértékes indítványt és beismer, vagy nem, és vitatja a tényállást/minősítést.

A 1/2018. LÜ h. körlevél nem teszi lehetővé, hogy kedvezményt adjanak a terheltnek, ami az új Be. rendszerében annyiban érthető, hogy a terhelti együttműködés rendszerében az egyezség biztosít anyagi jogi kedvezményt, akkor felesleges lenne ezt a mértékes indítványnak is

⁸⁰ Csontos 2022. 80.

megadnia. A gyakorlatban azonban nem gondolom, hogy ilyen pontosan betartanák az ügyészek ezt a szabályt, ugyanis ha nem adnak semmilyen kedvezményt sem az előkészítő ülésen való beismerésért a terheltnek, akkor azzal azt érnék el, hogy előkészítő ülésen való beismerés nem lenne ennyire népszerű jogintézmény. Ha az ügyészség elvben is elengedné ezt a gyakorlatot, miszerint nem szabad a mértékes indítványnak feltétlen kedvezményt tartalmaznia, akkor tulajdonképpen semmi nem indokolja, hogy *a hatályos szabályozás mellett* fenntartsa a jogalkotó az egyezséget.

Véleményem szerint a materiális igazságba kapaszkodó jogrendszerünk még az eljárási igazságba hajló jogintézményeket is képes befogadni, de a terheltet egyenrangú partnernek kezelő konszenzusos eljárást már nehezebben. Így azt gondolom, hogy az egyezségben rejlő lehetőségek miatt érdemes lenne újabb esélyt adni ennek a jogintézménynek. Ez azonban csak akkor fog működni, ha a jogalkotó nagyobb teret enged azon tárgyköröknek, amelyek egyezség tárgyai lehetnek, továbbá érdemes lenne az egyezség vonatkozásában a konszenzus elvét alapelvi szinten is deklarálni.

Felhasznált irodalom

Antali Dániel Gábor: Az észszerű időn belüli tárgyaláshoz való jog és az új büntetőeljárás törvény külön eljárásai. Eljárásjogi Szemle, 2018/3. <https://eljarasjog.hu/2018-evfolyam/az-eszszeru-idon-beluli-targyalashoz-valo-jog-es-az-uj-buntetoeljarasi-torveny-kulon-eljarasai/> (2022.12.01.)

Bakonyi Mária: A beismerő vallomás az új Be. középpontjában. Ügyészségi Szemle, 2019/3. sz.

Bánáti János: Védői szemmel a büntetőeljárás törvényről. Belügyi Szemle, 2018/3. DOI: <https://doi.org/10.38146/BSZ.2018.3.6>

Bárándy Gergely – Dávid Ferenc: Mint a mesebeli okos lány: gondolatok a bűnösség beismeréséről szóló egyezségről. Büntetőjogi Szemle, 2019/2.

Békés Ádám: Az egyezség (valóban) új lehetőségei a magyar büntetőeljárásban. In: Molnár Gábor Miklós – Koltay András (szerk.): Bonus Iudex Ünnepi kötet Varga Zoltán 70. születésnapja alkalmából, Pázmány Press, 2018, Budapest, http://real.mtak.hu/95753/1/VargaZoltan_kotet_2018_vegl0528.pdf (2022.12.01.)

Bérces Viktor – Gyulay Dániel: Egy új remény, avagy az egyezség megjelenése a hazai büntetőeljárásban. *Ügyészségi Szemle*, 2019/04.

Borbíró Andrea – Gönczöl Katalin – Kerecsi Klára – Lévy Miklós (szerk.): *Kriminológia*, Budapest, 2016, Wolters Kluwer Kft. Kiadó

Csontos Laura: A magyar vádalku történeti fejlődése. In: *Jogi tanulmányok 2022. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Doktori iskolájának folyóirata*, Budapest, <https://www.ajk.elte.hu/media/3f/a5/71ad5ce006c90666c85312f55c75f9d76658556f78ca3338bf1edb923424/jogitanulmanyok2022.pdf> (2022.12.01.) DOI: <https://doi.org/10.56966/2022.5.Csontos>

Deák Zoltán: Gondolatok a tárgyalásról lemondás jogintézménye kapcsán. *Ügyészek lapja*, 2009/3-4.

Gácsi Anett Erzsébet: A terhelti együttműködés rendszere az új büntetőeljárás törvényben. In: Karsai Krisztina – Fantoly Zsanett – Juhász Zsuzsanna – Szomora Zsolt – Gál Andor (szerk.): *Ünnepi Kötet Dr. Nagy Ferenc Egyetemi Tanár 70. születésnapjára. Acta Universitatis Segediensis*, Szeged, 2018, http://acta.bibl.u-szeged.hu/53845/1/juridpol_081.pdf (2022.12.01.)

Gellér Balázs – Ambrus István – Vaskuti András: *A magyar büntetőjog általános tanai II. Büntetéstan (A büntetőjogi jogkövetkezmények tana)* Budapest, 2019, ELTE Eötvös Kiadó

Gulyásné Birinyi Ildikó – Pápai-Tarr Ágnes: Néhány gondolat a büntetőjogi egyezségről. *Ügyészek Lapja*, 2019/3. <http://ugyeszeklapja.hu/?p=2486> (2022.12.01.)

Hack Péter – Horváth Georgina: *A büntetőeljárásról szóló új törvényről. Jogtudományi Közlöny*, 2018/6.

Hack Péter: *A büntetőeljárás újításának esélyei. Belügyi Szemle*, 2018/3. DOI: <https://doi.org/10.38146/BSZ.2018.3.5>

Herke Csongor: *Megállapodások a büntetőperben*, Pécs, 2008

Horváth Georgina: A beismerő vallomás múltja és jelene. In: *Jogi tanulmányok 2018. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Doktori iskolájának folyóirata*, 2018. Budapest <https://www.ajk.elte.hu/media/8c/fe/c103c1a59c2204e1e6b19aeeba04baf5689b2e134b17bc83782816e7b2c1/jogitanulmanyok2018.pdf> (2022.12.01.)

Kiss Anna: *Egyezség a bűnösség beismeréséről az új Be.-ben* <https://jogaszvilag.hu/szakma/egyezseg-a-bunosseg-beismereserol-az-uj-be-ben/> (2020.10.26.)

Kiss Anna: Vádalku magyar módra? Kriminológiai Tanulmányok 56. Budapest, 2019, Országos Kriminológiai Intézet, https://www.o.kri.hu/images/stories/KT/KT56_2019/kt56_sec.pdf (2022.12.01.)

Miskolcziné Juhász Boglárka: Gondolatok a tárgyalásról lemondás jogintézményéről. Büntetőjogi szemle, 2017/1.

Nagy Anita: Lemondás a tárgyalásról történeti fejlődése. Sectio Juridica et Politica, 2007/Tomus XXV/1. sz., Miskolc

Pápai-Tarr Ágnes: A büntetőpererek elhúzódása. In: Jakab András - Gajdusчек György (szerk): A magyar jogrendszer állapota, Budapest, 2016, MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont Kiadó https://jog.tk.mta.hu/uploads/files/A_magyar_jogrendszer_allapota_2016.pdf (2020.10.26.)

Pápai-Tarr Ágnes: A büntetőjogi megegyezés tárgya: a büntetés kiszabás. Jogtudományi Közlöny, 2020/1.

Szigeti Imola: Az egyezsége vonatkozó eljárásjogi normarendszer. Magyar Jog, 2018/12.

Internetes hivatkozások

Bűnözés és igazságszolgáltatás: A vádlottak esetében lefolytatott büntetőeljárások fő szakaszainak átlagos időtartama c. ábra: <http://ugyeszseg.hu/repository/mkudok1751.pdf> (2022.12.01.)

T/13972. sz. törvényjavaslat a büntetőeljárásról. Általános Indokolás. III. A büntetőeljárás reform főbb irányai <https://www.parlament.hu/irom40/13972/13972.pdf> (2020.10.26.)

2017. évi Ügyészségi Statisztikai Tájékoztató http://ugyeszseg.hu/pdf/statisztika/buntetojogi_szakterulet_2017.pdf (2022.12.01.)

2018. II. félévi Ügyészségi Statisztikai Tájékoztató http://ugyeszseg.hu/pdf/statisztika/Orszagos_2018_02.pdf (2022.12.01.)

2020. évi Ügyészségi Statisztikai Tájékoztató <http://ugyeszseg.hu/wp-content/uploads/2021/12/buntetojogi-szakag-2020.pdf> (2022.12.01.)

**Effort to speed up criminal proceeding:
The history and the future of the Hungarian plea bargaining**

Summary

In my study I research the connection between the Hungarian law system and the Hungarian plea bargaining. The purpose of the Hungarian plea bargaining is to speed up and shorten the criminal procedure. In my opinion, the Hungarian law system has another law institute(s), which can speed up the procedures better, than the plea bargaining. It can cause that the Hungarian plea bargaining doesn't work. But there are a lot of another reason why the settlement is hardly used in practice. In my study I would like to present the reasons of that.